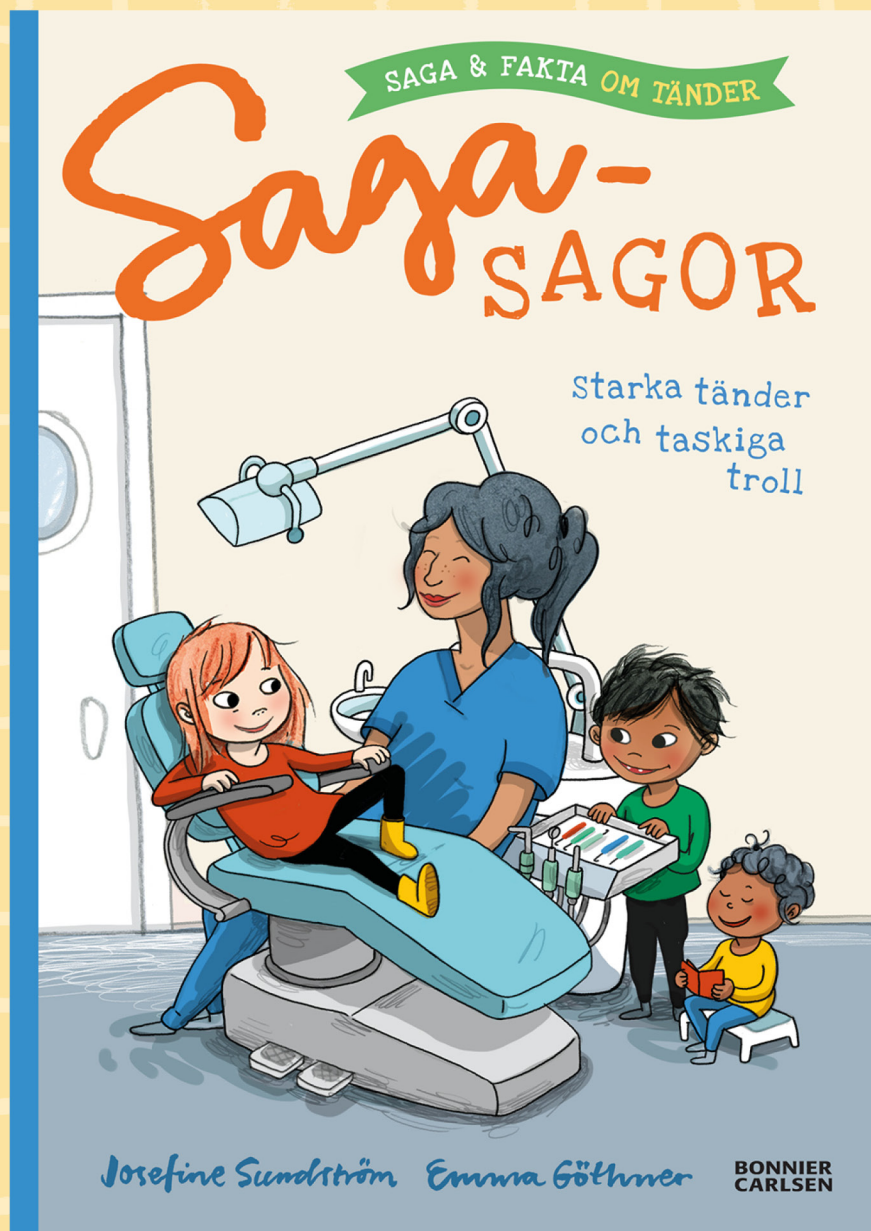

LÄRARHANDLEDNING FÖRSKOLAN
FÖRFATTAD AV CHRIS QWIST

Lärohandledningen
är framtagen i
Samarbete mellan:

BONNIER
CARLSEN

NÅGRA ORD FRÅN CAROLINA KLÜFT

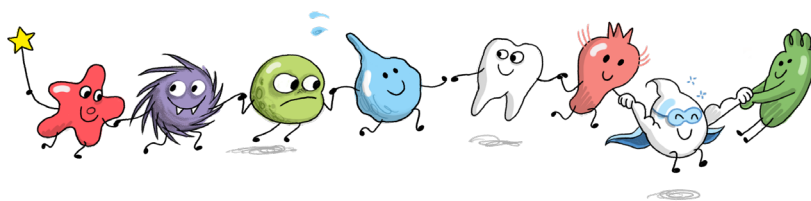
Bästa förskolepedagog!

Att borsta tänderna varje dag är viktigt för att hålla tandtrollen borta. Tänderna tycker om att tugga på bra mat så att de håller sig friska länge. Det är också viktigt att tänderna får vila mellan måltiderna.

Med den här lärarhandledningen hoppas vi kunna inspirera dig till att arbeta med bokens viktiga budskap och samtidigt ge plats för läsglädje bland dina förskolebarn. Handledningen knyter an till förskolans uppdrag.

Boken *Sagasagor: Starka tänder och taskiga troll*, av Josefine Sundström och Emma Göthner, har tagits fram för att sprida kunskap om vad tänderna mår bra av och hur de hänger ihop med resten av kroppen. Vi som initiativtagare till boken arbetar för att sprida kunskap och skapa engagemang kring barn och ungdomars hälsa. Vi vill också skapa ett hälsofrämjande samhälle, samt bidra till bättre folkhälsa – för att färre ska drabbas av cancer och andra kroniska sjukdomar.

Tack för att du bidrar i det arbetet!

Pedagogiska tips

Olika ämnen och områden

I förskolans uppdrag ingår det många olika delar och förskolepedagoger ansvarar för mycket av det. Därför har handledningen koppling till flera olika moment i Läroplanen. Däremot kan du som förskolepedagog med fördel samarbeta både med andra avdelningar och andra pedagoger för att knyta ihop undervisningen till en helhet. Förslagsvis kan ni bygga ett tema som kan göra att barnen upplever ett tydligt sammanhang mellan ämnena och områdena.

Åldrar

Handledningen är i första hand tänkt att användas mot de äldre barnen på förskolan, men du kan förstås fritt välja att justera aktiviteterna så att de passar de yngre barnen också.

Barnkonventionen

Övningarna och aktiviteterna i handledningen har även en koppling till barnkonventionen, speciellt de delar som rör barnens rätt till bästa möjliga hälsa.

Koppling till förskolans uppdrag

Hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande

- ★ Barnen ska få förutsättningar att utveckla sin motorik och en allsidig rörelseförmåga genom att de ges möjlighet att delta i varierande fysiska aktiviteter återkommande under dagen.
- ★ De ska även regelbundet få vistas i olika naturmiljöer.
- ★ Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva.
- ★ När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.
- ★ Utbildningen ska ge varje barn möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera deras intresse för hälsa och välbefinnande samt för hållbar utveckling.

Språk, kommunikation och skapande

- ★ Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska.
- ★ De ska få lyssna till högläsning och ges möjlighet till delaktighet genom att samtala om texter och bilder.
- ★ Förskolan ska uppmuntra och ta tillvara barns nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt.
- ★ Barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt få möjlighet att leka med ord.
- ★ Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften.

Tillämpning

- ★ Använd Sagasagor för att diskutera vikten av rörelse och hälsosamma matvanor. Berättelserna kan illustrera hur kroppen fungerar och hur den påverkas av mat och rörelse.
- ★ Integrera Sagasagor i matsituationer genom att diskutera olika maträtter, grönsaker, råvaror m.m. och hur de kan bidra till en hälsosam kropp och livsstil. Uppmuntra barnen att prova nya livsmedel och utveckla positiva attityder till mat.
- ★ Använd berättelserna för att inspirera till rörelseaktiviteter som kopplar till kroppens funktioner och hälsa. Detta kan inkludera lekar som visar hur olika kroppsdelar arbetar tillsammans.

Förslag på arbetsgång

Materialet är uppbyggt i form av 8 tillfällen. Varje tillfälle består av en grundaktivitet följt av fördjupade och utvecklade aktiviteter som du antingen själv gör med din grupp eller tillsammans med andra avdelningar och pedagoger på er förskola. Det betyder att du själv bestämmer hur långt varje tillfälle ska vara. En timme, en förmiddag eller kanske en dag. Med fördel kan man dela upp aktiviteterna. Se handledningen som en utgångspunkt där man fritt kan välja vilka övningar som passar utifrån barnens ålder och behov samt den övriga pedagogiska planeringen.

Saga och fakta

Boken består av en del som är en berättelse om **SAGA** och en del med **FAKTA** om kroppen. På det viset blir innehåll och upplägg lite olika vid de olika tillfällena.

Tips på roliga vardagsrörelser

I slutet av boken hittar du tips på roliga vardagsrörelser som ni kan använda antingen i anslutning till de olika tillfällena eller längre fram under terminen.

Struktur vid läsningen

Förutspå

Inled med att titta på bilderna som hör till det aktuella avsnittet och ställ frågor.

Läs kapitlet

Fortsätt sedan med att läsa kapitlet för barnen.

Hörförståelsefrågor

Dessa är indelade i två kategorier och kan användas i samband med eller efter läsningen:

- ★ På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det **explicita**.
- ★ Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera och tolka. Det **implicita**.

Ord och uttryck

Förslag på ord och begrepp att fundera över och diskutera betydelsen av.

Aktiviteter för språklig medvetenhet

I denna del av aktiviteterna kan du använda dig av ord och bilder från berättelsen om Saga. Antingen ord som ni har gått igenom som kanske varit lite svåra eller så använder du dig av lättare ord som ändå kopplar till berättelsen och skapar ett sammanhang. Aktiviteterna som kopplar till språklig medvetenhet finner ni under följande rubriker:

LYSSNANDE LEKAR

RIM OCH RAMSOR

MENINGAR OCH ORD

STAVELSER

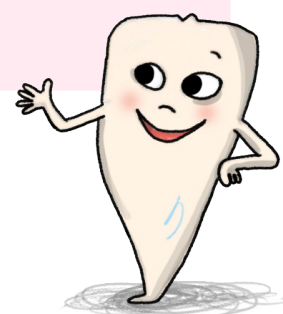
Kopieringsunderlag

Det finns kopieringsunderlag att använda som stöd till de olika tillfällena. Du hittar underlaget som separat bilaga på **www.generationpep.se**

FÖRSLAG PÅ ARBETSGÅNG & INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SIDA 6-9	TILLFÄLLE 1 Väntrum och blyghet	★ Läsning (sid 8-20 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 10-13	TILLFÄLLE 2 Hos tandläkaren	★ Läsning (sid 21-28 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 14-15	TILLFÄLLE 3 Dina tänder	★ Läsning (sid 30-37 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 16-17	TILLFÄLLE 4 Familjen tand	★ Läsning (sid 38-39 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 18-19	TILLFÄLLE 5 Spottkompisar	★ Läsning (sid 40-41 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 20-21	TILLFÄLLE 6 Tandtroll	★ Läsning (sid 42-43 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 22-23	TILLFÄLLE 7 Syragänget	★ Läsning (sid 44-45 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter
SIDA 24-27	TILLFÄLLE 8 Friska & glada tänder	★ Läsning (sid 46-58 i boken) ★ Boksamtal ★ Aktiviteter

TILLFÄLLE 1: VÄNTRUM OCH BLYGHET

1. Läsningen

Förutspå

Samla barnen och berätta att ni under en tid ska läsa en bok tillsammans och göra arbeten kring den. Titta på bokomslaget och resonera förslagsvis utifrån följande frågor:

- ★ Vad menas med "Starka tänder och taskiga troll" tror ni?
- ★ Vad kan man se på omslaget?
- ★ Vad händer på omslaget?
- ★ Vad tror ni att boken kommer att handla om?

Titta sedan på bokens första uppslag där man ser Sagas och Samirs hus och där de bor.

- ★ Vad ser ni på denna bild?
- ★ Vilka tror ni det är som bor här?
- ★ Vad händer på bilden?

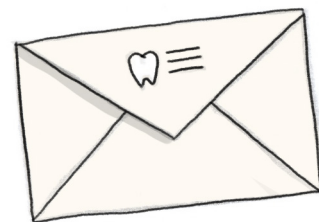

Läs avsnittet:

Läs sidorna 8-20 i boken samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. Saker att prata om

- ★ Vad är det för brev som Saga har fått?
- ★ Vilka personer finns i väntrummet hos tandläkaren?
- ★ Vad ser Saga när hon är på väg från väntrummet till Leilas tandläkarrum?
- ★ Varför vill inte Joline låta Saga och Samir hålla i såpbubblorna?
- ★ Varför killar det i magen när de åker upp med hissen i tandläkarhuset tror ni?
- ★ Varför tror ni att Leila inte har sina vanliga kläder på sig?

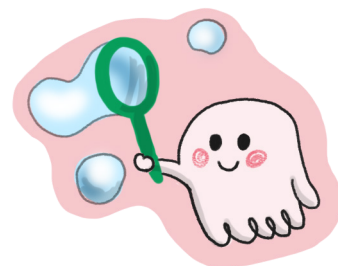

Aktiviteter för Språklig medvetenhet

Till dessa aktiviteter kan du använda dig av ord och ordbilder (finns i kopieringsunderlaget på sida 30-34) från berättelsen om Saga. Det finns både lättare och svårare ord att jobba med. De kortare orden nedan lämpar sig till exempel bra till aktiviteten **rim och ramsor** men även till de andra aktiviteterna.

Passar, kul, blåsa, slå, blyg, katt, tand, lös, bilen, kika.

Till aktiviteten **stavelser** kan det vara roligt att ha med lite längre och svårare ord. Nedan finns förslag på ord och begrepp att fundera och prata om betydelsen av tillsammans.

Bokad, kapprummet, tandläkarmottagningen, passa på, såpbubblor, förtjust, svävar, höghus, lucka, slå sig ned, pirrigt, skuttar, blyg, pensionär, tandvärk, annorlunda, ovan, på huk, rengöringsmedel.

Lyssnande lekar

1. Kopiera de ordbilder som knyter an till materialet.
2. Ge barnen varsin bild som de inte får visa för kamraterna.
3. Om det är svårt att låta bli att visa bilden, så kan du ge en bild till ett barn i taget.
4. Be varje barn i tur och ordning att berätta om sin bild utan att avslöja vad det är. (T.ex. vilka färger, former, egenskaper som man kan beskriva bilden med).

5. Ett tips är att du själv börjar för att visa hur det kan gå till.

Rim och ramSor

1. Välj ett ord och en bild från kapitlet som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Säg ordet och prata om vad ett rimord är.
3. Fråga om det är någon som kan hitta ett rimord som passar.
4. Berätta att det inte behöver vara riktiga ord utan ett låtsasord. Ge gärna egna förslag för att få igång barnen.

Aa

Meningar och ord

1. Välj ett ord eller en ordbild som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Prata om vad en mening är för något.
3. Fråga barnen om de kan hitta på en mening med ordet eller så kan du ge ett förslag på en mening med ordet i.
4. Lägg en markör i form av en kloss eller något annat föremål så att man får en markör för varje ord i den föreslagna meningen.
5. Säg meningen tillsammans och peka på föremålen vid varje ord så att ni kan se hur många ord det var i meningen.
6. Välj ett nytt ord.

Bb

Stavelser

1. Välj ett ord eller en ordbild som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Prata om vad stavelser är för något.
3. Säg ordet högt så alla hör.
4. Klappa eller stampa stavelserna i ordet så barnen tydligt ser och hör.
5. Fråga om de vet hur många stavelser det är i ordet.
6. Klappa eller stampa stavelserna för ordet tillsammans.
7. Fortsätt med andra ord.

Cc

Dd

3. saker att göra

Väntrummet

Prata med barnen om vad ett väntrum är och varför man har sådana. Fundera tillsammans på vad ni skulle vilja ha i ett väntrum för att det skulle kännas trevligt. Skriv upp det som ni kommer fram till. Kanske kan du visa bilder på olika väntrum som du hittar på nätet.

Använd något av era utrymmen och skapa ert trevliga väntrum. Gör tillsammans i ordning väntrummet olika delar och prova det sedan. Låtsas att det är ni som går till tandläkaren.

Om ni har möjlighet så kan ni göra en utflykt och besöka ett väntrum på BVC eller hos tandläkaren.

Glada munnar

I berättelsen sägs det att det hängde massa glada munnar på väggarna i väntrummet.

Låt barnen få måla glada munnar med synliga tänder. Sätt upp munnarna på en väg där det passar eller kanske i väntrummet som ni gjort tidigare.

När man känner sig blyg

I berättelsen sägs det att Saga känner sig lite blyg när hon kommer till väntrummet eftersom det var så mycket folk där. Prata med barnen utifrån följande frågor:

- ★ Har ni känt er blyga någon gång?
- ★ Vad är det som gör att man kan känna sig blyg ibland?
- ★ Vad kan man göra om man känner sig blyg?

1. Läsningen

Förutspå

Visa barnen bilden på sida 21, där Saga sitter i tandläkarstolen hos Leila.

- ★ Vad ser ni på bilden?
- ★ Vad tror ni det är som händer på bilden?
- ★ Vad tror ni att nästa del i berättelsen kommer att handla om?

Läs avsnittet

Läs sidorna 21-28 i boken, samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. Ställa frågor

- ★ Vad får Saga göra när hon kommer in i tandläkarrummet?
- ★ Vad kallar Leila tandtrollen för?
- ★ Vad gör karies med tänderna?
- ★ Vad var det som var så speciellt med tandläkarstolen?
- ★ Varför vill Leila titta på Sagas tänder?
- ★ Hur kommer det sig att tänderna mår bra av samma saker som resten av kroppen mår bra av?

Aktiviteter för Språklig medvetenhet

Till dessa aktiviteter kan du använda dig av ord och ordbilder (finns i kopieringsunderlaget på sida 30-34) från berättelsen om Saga. Det finns både lättare och svårare ord att jobba med. De kortare orden nedan lämpar sig till exempel bra till aktiviteten **rim och ramSor** men även till de andra aktiviteterna.

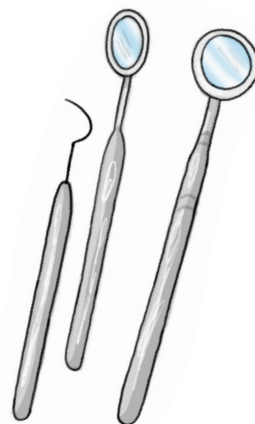
Stol, röra, gapa, rund, fina, växa, mugg, bricka, Skumt, rena.

Till aktiviteten **stavelser** kan det vara roligt att ha med lite längre och svårare ord. Nedan finns förslag på ord och begrepp att fundera och prata om betydelsen av tillsammans.

Rymdskepp, pek-bok, munskydd, förkläde, trär på,
pedal, magi, pip-mugg, Sjörovarkrok, omöjligt,
mjölktänder, Skölja, karies, borsten, Skumt,
bedövning, rädd om, nyttig, klistermärke.

Lyssnande lekar

1. Kopiera de ordbilder som knyter an till materialet.
2. Ge barnen varsin bild som de inte får visa för kamraterna.
3. Om det är svårt att låta bli att visa bilden, så kan du ge en bild till ett barn i taget.
4. Be dem i tur och ordning berätta vad det är för bild som de har fått utan att säga vad det är (T.ex. vilka färger, former, egenskaper som man kan beskriva bilden med).
5. Ett tips är att du själv börjar för att visa hur det kan gå till.

Rim och ramSor

1. Välj ett ord och en bild från kapitlet som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Säg ordet och prata om vad ett rimord är.
3. Fråga om det är någon som kan hitta ett rimord som passar.
4. Berätta att det inte behöver vara riktiga ord utan ett låtsasord. Ge gärna egna förslag för att få igång barnen.

Meningar och ord

1. Välj ett ord eller en ordbild som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Prata om vad en mening är för något.
3. Fråga barnen om de kan hitta på en mening med ordet eller så kan du ge ett förslag på en mening med ordet i.
4. Lägg en markör i form av en kloss eller något annat föremål så att man får en markör för varje ord i den föreslagna meningen.
5. Säg meningen tillsammans och peka på föremålen vid varje ord så att ni kan se hur många ord det var i meningen.
6. Välj ett nytt ord.

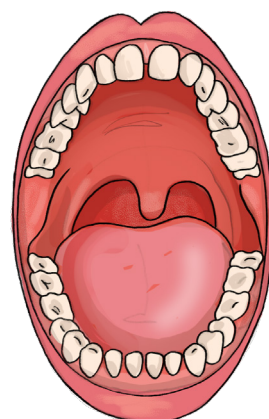
Aa

Bb

Stavelser

1. Välj ett ord eller en ordbild som du själv tycker passar. Visa bilden så att hela gruppen kan se.
2. Säg ordet högt så att alla hör.
3. Klappa eller stampa stavelserna i ordet så barnen tydligt ser och hör.
4. Fråga om de vet hur många stavelser det är i ordet.
5. Klappa eller stampa stavelserna tillsammans med barnen.
6. Fortsätt med andra ord.

Cc

3. Saker att göra

Våra mjölkttänder och vuxentänder

Repetera faktan på sidorna 32-34. Prata om att vi alla föds med anlag för två uppsättningar tänder och att de kallas för mjölkttänder och permanenta tänder. Se kopieringsunderlaget i separat bilaga.

- ★ Titta tillsammans på bilden med tänderna och jämför antal.
- ★ Kopiera och skriv ut bilden med översikten av tänderna så att barnen kan granska den på nära håll.
- ★ Använd 20 vita papper som ni lägger ut eller tejpar på golvet i samma form som tänderna på bilden.
- ★ Prata om att Saga hade 20 tänder i munnen.
- ★ Sen kan ni hoppa bredvid "tänderna" medan ni tillsammans räknar till 20.

Borsta med Flourida

Prata med barnen om hur viktigt det är att ha en god rutin när man borstar sina tänder morgon och kväll. Använd sidorna 46-48 för att repetera hur tandborstningen lämpligen går till. Avsluta förslagsvis med att färglägga Fluorida - se kopieringsunderlaget i separat bilaga.

Tandtrollsleken

I den här leken gör man om "Björnen sover" till "Trollet sover" och låtsas att man är tandtroll som ska ta tänderna. Man börjar med att ett eller flera barn är tandtroll som ligger hopkrupna på golvet och håller för ögonen. Alla andra är tänderna, de går i en ring runt trollen och sjunger sången. När man kommer till "Håååålll" så vaknar trollen och försöker få tag i några tänder. När man har blivit tagen blir man ett troll och så fortsätter leken tills alla har blivit tagna.

Trollet Sover, trollet Sover

I din lilla mun

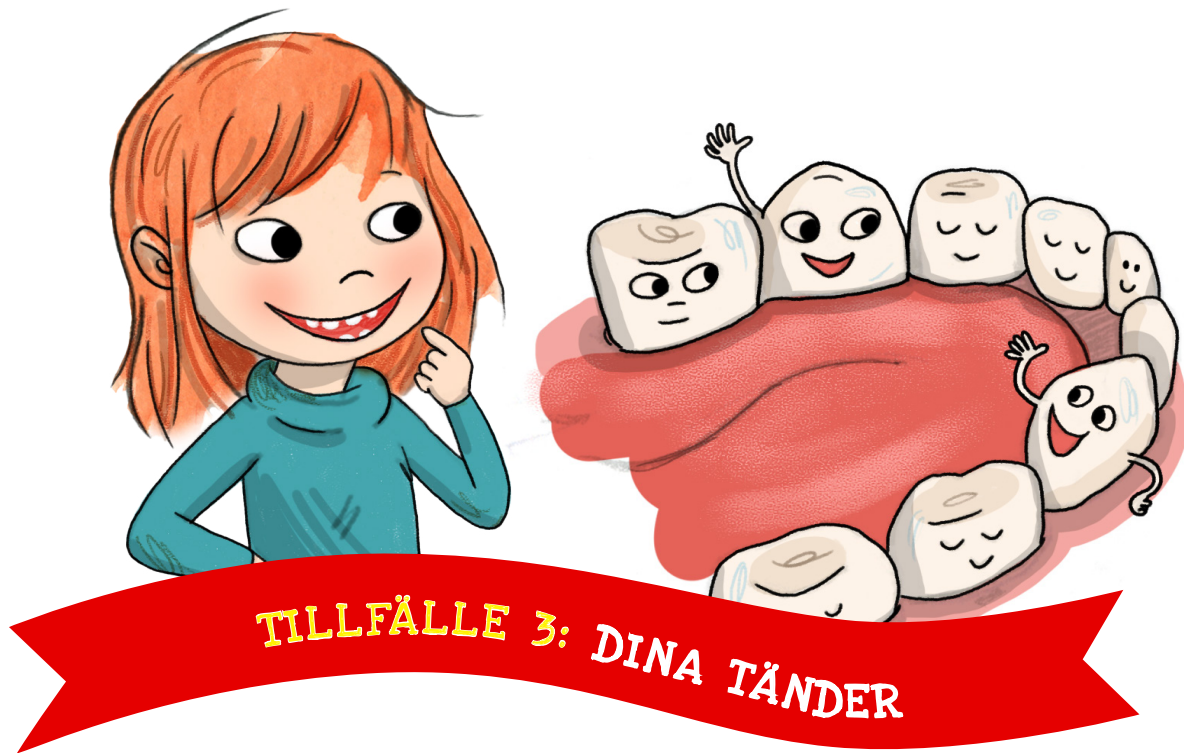
Det är mycket viktigt

Att du borstar riktigt

Annars kommer, annars kommer

Han och gör små håååålll

1. Läsningen

Förutspå

Titta på uppslaget på sidorna **30-31** där man ser munnen och tänderna.

- ★ Vad är det vi ser här?
- ★ Vad känner ni till om era tänder?

Läs avsnittet

Läs texten på sidorna **30-37** samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. Sakor att prata om

★ Vad heter de olika delarna i och runt munnen?	★ Hur många mjölkttänder har man i munnen?
★ Var sitter tänderna innan de börjar växa fram?	★ Hur många permanenta tänder får man?
★ Vad använder man tänderna till?	★ Varför tror ni att djur och människor har olika många tänder?
★ Varför tappar man sina mjölkttänder?	★ Hur sitter tanden fast i munnen?

3. saker att göra

Prata utan tänder

Repetera texten på sida 33 där det står att man behöver tänderna även när man ska prata.

Gör en rolig aktivitet där ni ska försöka säga ord och meningar utan att använda tänderna. Exempelvis prata med öppen mun, utan att stänga läpparna. Låt barnen turas om att säga ord eller meningar medan de andra får gissa vad de säger. Ni kan även göra aktiviteten i par eller mindre grupper.

Vad gillar tänderna att tugga på?

Repetera faktan på sida 32. Prata om att tänderna är bra att ha för att kunna tugga maten vi äter. Repetera även faktan på sidorna 52-57 och prata om att det finns saker som tänderna tycker särskilt mycket om. Titta på bilden med Sagas skaffereri som finns i kopieringsunderlaget och prata om vad som finns på hyllorna.

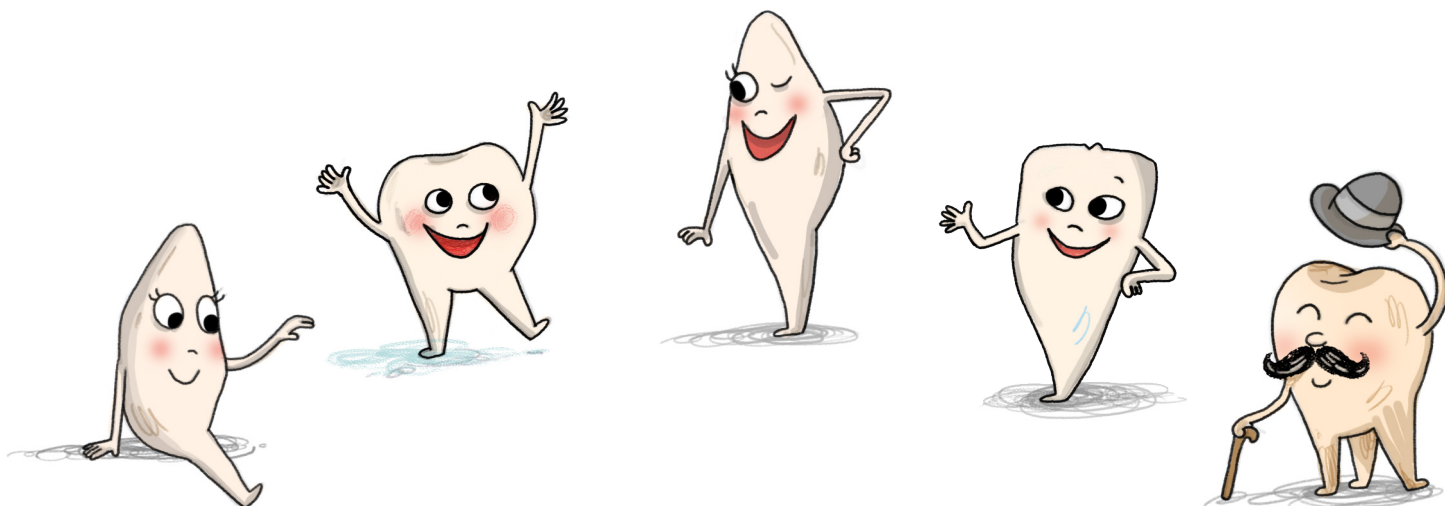
Titta även på kopieringsunderlaget och prata om "Oftamat" och "Sällanmat".

Oftamat är mat som kroppen och tänderna tycker om att äta varje dag. Oftamaten finns längst ner i Sagas skaffereri.

Sällanmat är mat som munnen kan tycka mycket om och som man kanske blir väldigt sugen på att äta. Även om sällanmat är gott, ska man inte äta den varje dag, kanske bara på lördagar. Sällanmaten finns högst upp på Sagas skaffereri.

TILLFÄLLE 4: FAMILJEN TAND

1. Läsningen

Förutspå

Titta på uppslaget med familjen Tand på sidorna 38-39.

- ★ Vad tror ni att det här stycket handlar om?
- ★ Vad är det för olika figurer ni ser på bilden?

Läs avsnittet

Läs texten om familjen Tand samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. saker att prata om

- ★ Var i munnen sitter Cissi Tand?
- ★ Vilka tänder hjälper oss när vi ska tugga maten?
- ★ Vilka tänder bor i munnens hörn?

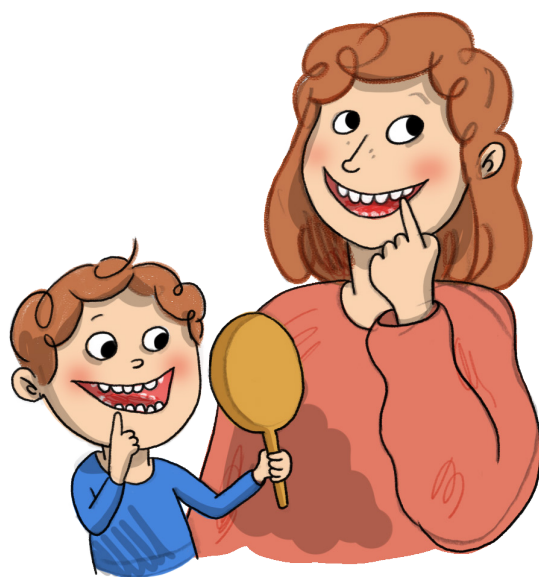
3. Saker att göra

Rita familjen Tand

- ★ Ta fram papper och pennor och låt barnen rita familjen Tand och om de kan, skriva deras namn bredvid.
- ★ Förbered en "Tandhörna" där ni kan sätta upp teckningarna och fyll sedan på med materialet som kommer att tillverkas under de följande tillfällena.

Hitta familjen Tand

Låt barnen stå framför en spegel – eller om du har tillgång till ett antal små speglar. Be barnen att titta i sina munnar och se om de kan hitta hela familjen Tand.

TILFÄLLE 5: SPOTTKOMPISAR

1. Läsningen

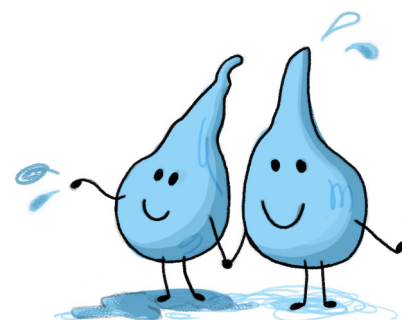
Förutspå

Titta på uppslaget med spottkompisarna på sidorna 40-41.

- ★ Vad tror ni att det här stycket handlar om?
- ★ Vad tror ni att en spottkompis kan vara för något?

Läs avsnittet

Läs texten om spottkompisar samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. saker att prata om

- ★ Vilka är familjen Tands bästa vänner?
- ★ Varför tycker familjen Tand så mycket om spottkompisarna?
- ★ Finns det ett annat ord för spott?
- ★ Var tror ni att spottet kommer ifrån?

3. Saker att göra

Skapa egna spottkompisar

Du behöver:

- ★ Små blå ballonger.
- ★ Mjöl eller vatten.
- ★ En liten tratt.

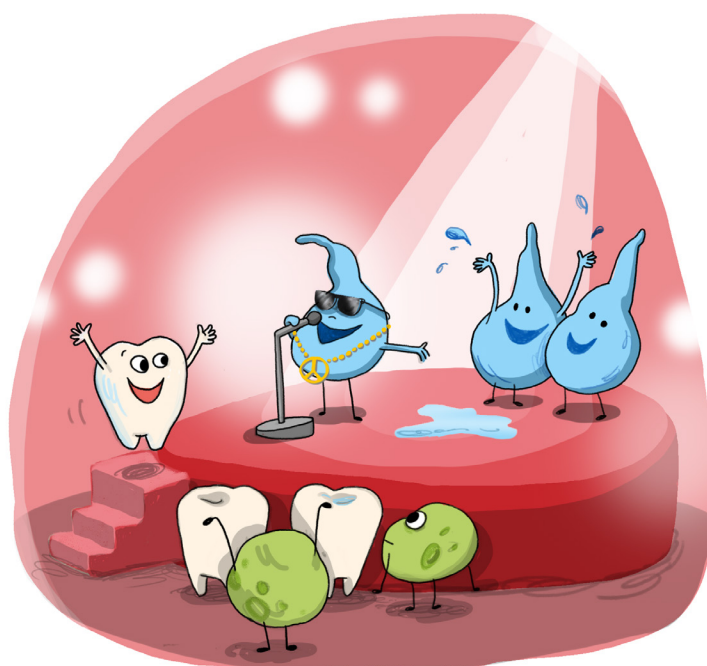

Gör så här:

1. Fyll ballongerna med mjöl eller vatten med hjälp av tratten.
2. Fyll bara så mycket som behövs för att ballongen ska se ut som en spottdroppe.
3. Knyt ballongen.
4. Låt barnen måla ansikten på spottkompisarna. Det kan även vara roligt om de ger sina spottkompisar ett namn, att skriva på den lilla figurens rygg.
5. Gör en bricka som ni kan ha spottkompisarna på och ställ den i er "tandhörna" med teckningarna av familjen Tand.

Färglägg spottkompisarna

Kopiera och skriv ut bilden på spottkompisarna som du hittar i kopieringsunderlaget, och låt barnen färglägga den.

1. Läsningen

Förutspå

Titta på uppslaget med tandtrollen på sidorna 42-43.

- ★ Vad tror ni att det här stycket handlar om?
- ★ Vad känner ni till om tandtrollen?

Läs avsnittet

Läs texten om tandtrollen samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. Saker att prata om

- ★ Varför syns inte tandtroll?
- ★ Vad kan man också kalla tandtrollen för?
- ★ Vilka älskar tandtrollen att bråka med?
- ★ Hur kan tandtrollen bli flera?
- ★ Vad händer med en tand som får många tandtroll på sig?

3. Saker att göra

Göra egna tandtroll

Ett roligt sätt att göra tandtroll till er "tandhörna" är att göra garnbollar i valfri färg och storlek. Det finns flera olika sätt att göra garnbollar på och man kan hitta filmer och beskrivningar genom att söka på "Garnbollar" på internet.

Du behöver:

- ★ Garn
- ★ Kartong/tjockt papper
- ★ Saxar
- ★ Gafflar (om ni vill göra små bollar)

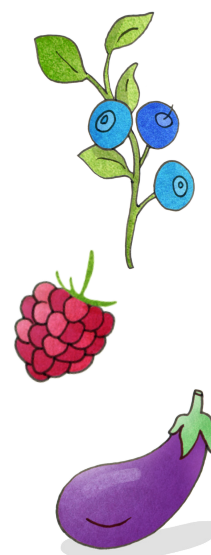

Tips och trix:

- ★ Låt snöret du knyter i garnbollen vara långt så att ni kan hänga upp dem tillsammans på ett lämpligt ställe i "tandhörnan"
- ★ Det är också roligt att göra ögon i papper som man kan klistra fast.
- ★ Om ni gjort bilder av familjen Tand och ballong-spott-kompisarna så är det kul att låta tandtrollden hänga intill, kanske i en gardinstång eller i en pinne som ni tagit in.

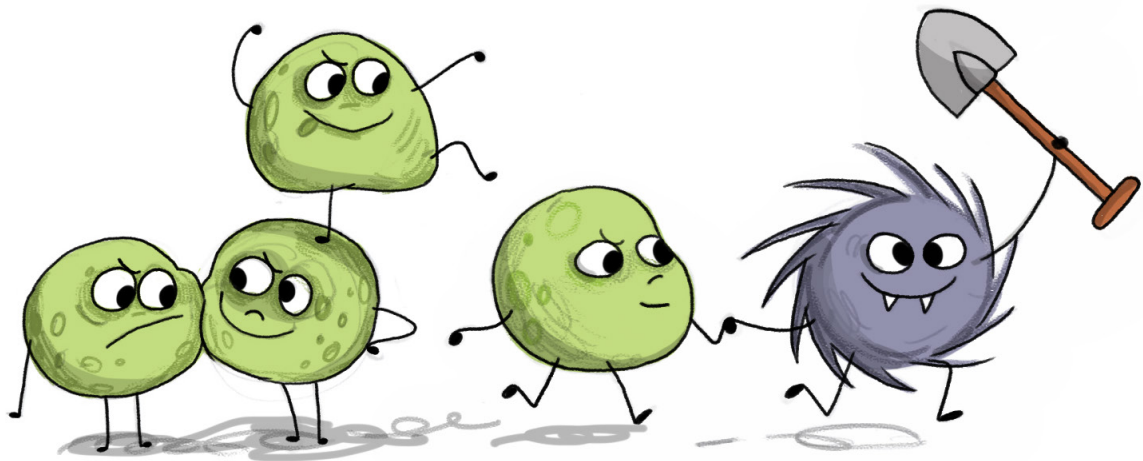
Mat som tandtrollden inte gillar

- ★ Repetera med barnen att tandtrollden tycker speciellt mycket om att bråka med tänder som äter mycket socker.
- ★ Titta gärna på bilden med Sagas skafferi och fundera tillsammans över vilken mat det är som tandtrollden tycker **minst** om. Prata om barnens förslag.
- ★ Prata om vilka frukter och grönsaker ni brukar äta på skolan och hemma.

Färglägg tandtrollden

Kopiera och skriv ut bilden på tandtrollden som du hittar i kopieringsunderlaget, och låt barnen färglägga den.

TILLFÄLLE 7: SYRAGÄNGET

1. Läsningen

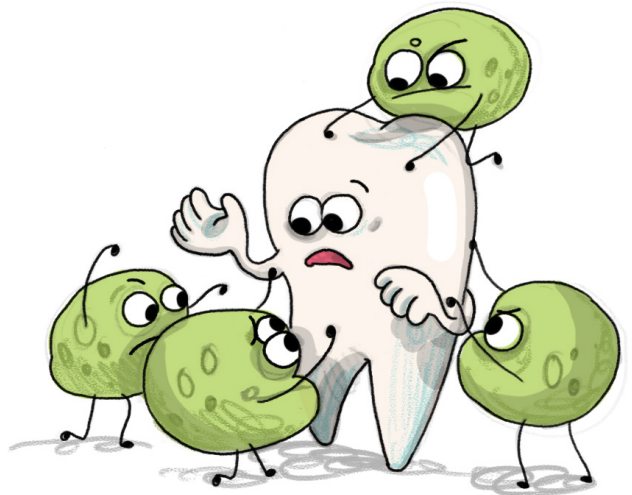
Förutspå

Titta på uppslaget med syragänget sidorna 44-45

- ★ Vad tror ni att det här stycket handlar om?
- ★ Vad känner ni till om syra i munnen?

Läs avsnittet

Läs texten om syragänget samtidigt som ni tittar på bilderna.

2. saker att prata om

- ★ Vilka förutom tandtrollen är skurkar i munnen?
- ★ Hur samarbetar syragänget och tandtrollen?
- ★ Vad händer i munnen varje gång vi äter?
- ★ Vad kan våra spottkompisar göra för att hjälpa oss?

3. saker att göra

Göra Syragänget

Till denna aktivitet kan du använda dig av olika typer av material för att skapa syragänget. Det kan vara grön Play-Doh som ni rullar till bollar, eller så kan ni använda flörtkulor som barnen kan måla gröna.

- ★ Det kan vara roligt att ge figurerna ansikten samt namn som ni skriver någonstans på figurerna.
- ★ Beroende på vilket material ni använder kan ni hänga upp eller ställa ert syragäng på en hylla/bricka i er "tandhörna".

Tänderna behöver vila

Prata med barnen och repetera att både syragänget och tandtrollen älskar att bråka med tänder som äter ofta och speciellt med tänder som äter mycket från översta hyllan i Sagas skafferier. Ta gärna fram bilden från kopieringsunderlaget.

Berätta att frukost, lunch och middag ska in i munnen och ner i magen och att mellanmål är bra. Men att tänderna också behöver vila mellan måltiderna. Medan tänderna vilar kan man passa på att göra något annat.

Titta på kopieringsunderlaget "Låt tanden vila" och prata om vad Saga gör när hon inte äter. Låt sedan barnen ge förslag på vad de själva kan göra när de inte äter. Skriv upp deras förslag och sätt upp i "tandhörnan".

Rörelseloppan

Skriv ut rörelseloppan från kopieringsunderlaget.

Rörelseloppan kan barnen använda sig av för att hitta på roliga fysiska aktiviteter när tänderna ska vila. Det är också bra för finmotoriken att både klippa och vika loppan. Vill man så kan man även göra en egen loppan med egna aktiviteter.

Färglägg Syragänget

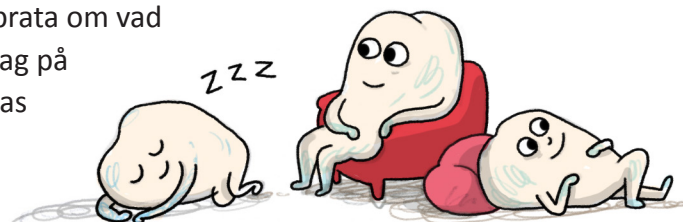
Kopiera och skriv ut bilden på syragänget som du hittar i kopieringsunderlaget, och låt barnen färglägga den.

Play-Doh-Recept

4 dl vetemjöl
2 dl fint salt
2 msk citronsyra
5 dl vatten
2 msk olja, tex matolja
Lite karamellfärg

Gör så här:

Koka upp vattnet och tillsätt olja och karamellfärg. Blanda vetemjöl, salt och citronsyra i en bunke och häll sedan blandningen i vattnet - rör om tills du får en fin deg. Ta ur degen ur bunken och knåda den ordentligt på ett bord - tillsätt mjöl tills du fått en smidig och fin deg.

**Detta tillfälle kan ta lite längre tid än de andra tillfällena.*

TILLFÄLLE 8: HÅLL TÄNDERNA FRISKA & GLADA

1. Läsningen

Förutspå

Titta på bilden med barnet som borstar tänderna och tanden som blir borstad på sida 46.

- ★ Vad tror ni att det här stycket handlar om?
- ★ Vad ser ni på bilderna?
- ★ Vad tror ni att vi kommer få lära oss?

Läs avsnittet

Läs texten på sidorna 46-58 samtidigt som ni tittar på bilderna (vänta med Jolines tandborstarsång).

2. Saker att prata om

- ★ Varför ska man borsta tänderna?
- ★ När ska man borsta tänderna?
- ★ Hur länge ska man borsta tänderna?
- ★ Vem ska borsta tänderna på dig?
- ★ Vem är superhjälten Fluorida?

- ★ Hur ska man borsta sina tänder?
- ★ Vilka saker kan man få se hos en tandläkare?
- ★ Vilken mat mår tänderna bra av?
- ★ Hur kan Sagas skafferi hjälpa oss att välja bra mat?
- ★ Vad menar man med att "måla magen med maten?"
- ★ När blir spottkompisarna extra pigga?
- ★ Varför är det roligare att äta tillsammans?
- ★ Vilken är den bästa drycken för tänderna?
- ★ Varför behöver tänderna vila mellan måltiderna tror ni?
- ★ Hur många måltider är det bra att äta varje dag?

3. Saker att göra

Äventyr med Fluorida

I denna aktivitet är hela gruppen med och tillsammans gör ni en "berättelsestafett".

- ★ Du kan börja den gemensamma berättelsen och sedan låta barnen fylla på med en spännande berättelse om Fluoridas äventyr.
- ★ Skriv upp berättelsen så att ni har kvar den i efterhand.
- ★ Låt barnen göra illustrationer till äventyret.
- ★ Häng upp både berättelse och illustrationer i "tandhörnan".

Ni kan också leka Fluoridas äventyr inomhus eller utomhus.

Tandborstarsången

Titta på bilden på sida 49 där Samir borstar Jolines tänder. Prata om att man kan hjälpa någon som är yngre, till exempel ett småsyskon, att göra tandborstningen roligare genom att sjunga en tandborstarsång.

Öva på **Jolines tandborstarsång** tillsammans!

Bjud in Folktandvården

Om ni har möjlighet är det roligt att bjuda in någon från den lokala Folktandvården till er förskola och grupp. Någon som kan berätta om hur det är hos en tandläkare och vad som händer där.

Frukt- och grönsaksbingo

En rolig aktivitet är att skapa ett gemensamt frukt- och grönsaksbingo som ni kan hänga upp på väggen. Kopiera och skriv ut bingot från kopieringsunderlaget eller gör ett eget bingo tillsammans med gruppen.

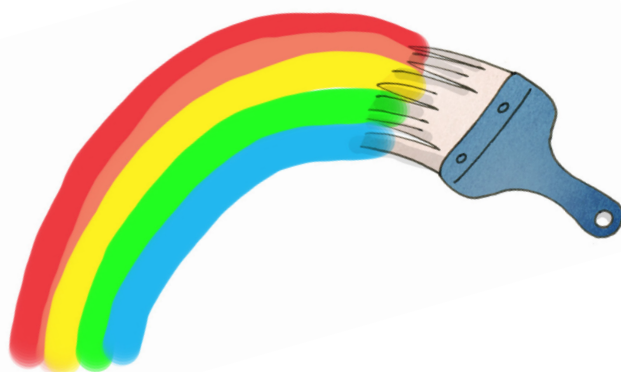
- ★ Ta ett stort papper och rita rutorna för ett bingo. Det kan t.ex vara 4x4 eller 5x5 rutor.
- ★ Låt barnen rita olika grönsaker och frukter som ni brukar äta på förskolan.
- ★ Klipp ut bilderna som barnen ritat och klistra fast dem i rutorna på den stora bingobrickan – en frukt eller grönsak i varje ruta.
- ★ Gör en summering varje dag och kryssa över det som ni har ätit under dagen.
- ★ När ni har kryssat för en hel rad har ni fått bingo.
- ★ Kanske kan ni belöna er med en fruktsallad när ni fått bingo.

Måla magen med maten

Repetera delen i texten på sida 54 i boken, där det berättas om att kroppen och tänderna gillar grönsaker med olika färger precis som i regnbågen.

- ★ Rita en regnbåge högst upp på ett stort papper.
- ★ Låt barnen rita olika frukter och grönsaker på separata papper.
- ★ Klipp ut bilderna som barnen ritat och klistra fast dessa under regnbågen.
- ★ Häng upp regnbågen på väggen, förslagsvis i er "tandhörna".

Nyckelhålet

Visa barnen bilden med Nyckelhålet och prata med dem om att det kan vara svårt att veta vad en produkt i butiken innehåller och att det är därför **Nyckelhålet** finns i Sverige. Det är en symbol från Livsmedelsverket som gör det enklare att välja hälsosam mat. Nyckelhålet sätts på matvaror med mindre socker och salt, mer fullkorn och fibrer samt mindre och/eller bättre fetter.

Antingen kan ni göra en utflykt till en mataffär i närheten för att gå på nyckelhålsjakt där barnen får vara Nyckelhålsdetektiver eller så ger du barnen i uppgift att vara detektiver när de är med sina föräldrar och handlar. Kanske har ni ett projekt under några veckor där du har som inslag att barnen får berätta vad de har sett och hittat.

